

SESSIÓ INTRODUCTÒRIA AL COMPOSTATGE DOMÈSTIC

Lleida, 17 de novembre del 2020

Fer compostatge és fàcil!

El procés de compostatge consisteix en la **TRANSFORMACIÓ** les restes de matèria orgànica en un adob

Aquest procés es dona a la natura de forma espontània, la nostra feina serà cuidar que aquest procés natural es dugui a terme en les millors condicions dins el nostre compostador

Amb aquesta tasca tanquem un cycle, permetent a les restes matèria orgànica tornar a formar part del sòl.

Pas a pas

1 On posem el compostador?

El compostador s'ha de col·locar en un lloc on hi hagi molta llum i ventilació, a l'ombra i protegit del vent, a prop de les restes orgàniques de les plantes i del diàmetre.

Maneuveu el compostador amb la màxima facilitat per no perdre humitat i facilitar el procés de compostatge. No cal que estigui a prop de la casa.

El vostre compostador ha de tenir una mida d'1,50 x 1,00 cm i pes a menys de 10 kg.

2 FEM COMPOST

Per fer el compost, comencem amb matèria seca i gruixuda (com talls de palla, fenes, etc.) per donar estructura i facilitar el drenatge. A continuació anem afegint les restes orgàniques líquides i fèrtils (un 50% de matèria humida i un 50% de seca en volum).

Truc! Per fer les herbes, restes de verdor per menjar se'n desprimit per eliminar la quantitat de líquid que hi ha i assegurar-se que el compost no s'asfalta al 80-90.

Quina matèria podem compostar?

Matèria humida	Matèria seca
Restes de fruites	Restes de palla
Agrores humides	Com més petites, millor (de 2 a 30 cm)
Restes líquides	Pelles seques
Restes de plantes del jardí	No hi podem posar les paelles per l'efecte
Restes de cançons i altres residus orgànics	Pelles seques del jardí
	Són per afegir al compost

La clau és important: Si volles fer un compost ben sec, afegint matèria seca, si no volles fer un compost humit, afegint matèria líquida.

3 Humitat i aire, dos aspectes molt importants!

La pila ha de mantenir-se sempre humida, però no massa. Cal aigua però sense que sigui convenient. A l'estiu haurem d'afegir més aigua i a l'hivern menys.

Normalment, caldrà remoure la pila de compost per evitar l'efecte que té la capa de matèria orgànica en descomposició i fer que no s'asfalti. Caldrà fer-ho amb un forquet o una pala de fusta.

4 Comença la transformació!

El procés de compostatge de la matèria orgànica passa per diverses fases:

Fase 1: Fase de descomposició. És el moment en què comença a descompondre's la matèria orgànica. La temperatura augmenta fins a 50-60 °C. La durada d'aquesta fase varia de 1 a 2 setmanes, depenent de la temperatura ambiental, de la mida del compostador i de la proporció de matèria orgànica.

Fase 2: Fase de maduració. És quan s'acaba d'eliminar la matèria orgànica de la pila. La temperatura baixa fins a 20-30 °C. La durada d'aquesta fase varia de 1 a 2 setmanes, depenent de la temperatura ambiental, de la mida del compostador i de la proporció de matèria orgànica.

Fase 3: Fase de estabilització. És quan la matèria orgànica ja està molt estabilitzada i pot ser utilitzada com a adob. La temperatura és baixa i estable, al voltant de 15-20 °C. La durada d'aquesta fase varia de 1 a 2 setmanes, depenent de la temperatura ambiental, de la mida del compostador i de la proporció de matèria orgànica.

Problemes?

En el moment de realitzar el procés de compostatge podem enfrontar-nos a alguns problemes. Te'n fem un resum dels més comuns i les seves solucions:

Problema	Què passa?	Solució
Olor d'amoniac	Falta d'aigua. Les restes orgàniques són massa seques i no hi ha suficient humitat.	Afegir més matèria líquida i remoure la pila.
Olor de podrit	Excessiva humitat. Excessiva matèria líquida.	Afegir més matèria seca i remoure la pila.
Compost fosc	La matèria no és adequada.	Afegir més palla, ceps i altres restes orgàniques.
Compost sec	Falta d'humitat.	Afegir més aigua i remoure la pila.
Moltes herbes, moltes restes de matèria orgànica	Les restes de matèria orgànica són massa grosses i no es descomponen bé.	Abans de tornar a la pila, tallar les restes orgàniques a trossos petits i afegir més matèria seca (palla, fenes, etc.).
Presència de vermes	Les restes orgàniques són massa humides i no es descomponen bé.	No afegir més matèria orgànica fins que la pila no estigui més seca i remoure la pila.

5 Ja tenim el compost!

El temps de compostatge pot durar entre 2 i 6 mesos, si es segueixen les recomanacions i la base de matèria orgànica és adequada. Si no es segueixen, pot durar més temps. Al final, obtindràs un compost de color marró fosc i suau i que fa olor de terra humida. Aquesta és la base del compostatge. Podrà continuar afegint matèria a la part superior.

Orde	Quantitat
Hort	Copria de la recollida
Arbres fruiters	A l'inici de la primavera o la tardor
Orde	A la tardor
Arbres ornamentals	A la primavera
Plantes i herbes	A la primavera
Troncopellets de plantes i fenes	Quan es faci
Plantar	Quan es faci

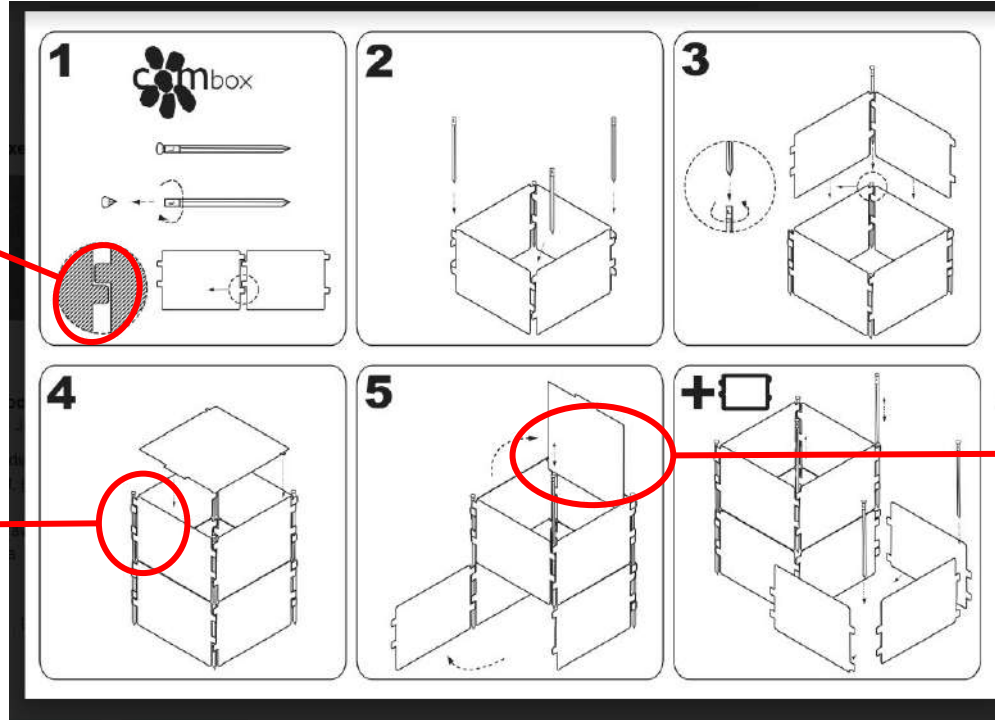
QUÈ APRENDREM AVUI ?

Avui aprendrem **les claus per a fer un bon compost**, que són:

- Pas 1: Muntar el compostador
- Pas 2: On col·locar el compostador
- Pas 3: Què compostar i amb quin ordre omplir el compostador
- Pas 4: Com cuidar la nostra pila per obtenir un bon compost
- Pas 5: Què està passant durant el procés de compostatge
- Pas 6: Obtenir el compost. Què fer amb el compost resultant

PAS 1: Muntar el compostador

PAS 1: Muntar el compostador

PAS 2: Triar UN BON lloc pel nostre compostador

El lloc ideal pel compostador és...

1

On posem el compostador?

El compostador s'ha de col·locar directament a terra, en un lloc que faciliti el drenatge i, preferiblement, a redós de les inclemències del temps (pluja o sol directa).

Mantingues el compostador amb la tapa posada per no perdre humitat i facilitar el procés de compostatge. Als cucs no els agrada la llum!

Els vostres compostadors han de tenir una mida de 80 x 80 x 80 cm com a mínim.

- Contacte **directe** amb la terra
- Ni excés de sol ni massa ombra, és un bon lloc a **sota un arbre de fulla** caduca (ombra a l'estiu i sol a l'hivern!)
- En un terreny que **faciliti el drenatge** (poc argilós). Si no és així caldrà fer una capa de drenatge amb grava entre el terreny i el compostador
- A prop d'un **punt d'aigua**
- **Separat del terreny** per una malla de galliner

Si tens previst fer compostatge a la terrassa o balcó, no és cap problema!

- preveu una forma de recollir els lixiviats (líquids resultants del procés)
- busca un racó arrecerat de la terrassa
- eleva el compostador (per exemple amb un palet) i així milloraràs l'airejat de la pila

Pas 3: Què podem compostar? En quina proporció? Com omplim el compostador?

El secret del compost està en la proporció entre **matèria seca** i **matèria humida**.

Podem compostar una barreja de restes vegetals seques i restes d'aliments, omplint el compostador en capes alternes, però:

FEM COMPOST

Per omplir el compostador, començarem amb material sec i gruixut (branques tallades, pinyes, etc.) per donar estructura i facilitar el drenatge. A continuació anirem abocant les restes orgàniques vigilant d'afegir-hi un 50% de matèria humida i un 50% de seca en volum.

Quins materials podem compostar?

MATÈRIA HUMIDA		MATÈRIA SECA	
Rica en aigua i nitrogen		Rica en carboni i absorbeix aigua	
Restes de fruites i verdures	Aporten humitat	Restes de poda	Com més petites, millor (de 5 a 30 cm)
Gespa i restes de plantes del jardí	Com més petites, millor (de 5 a 30 cm)	Fulles seques	No et passis i guarda-les per a l'estiu
Restes de carn, peix i aliments cuinats	Només nivell expert!	Polla i restes seques del jardí	ideal per accelerar el procés

La mida és important! Si voleu tenir un compost ben actiu, és important que les restes vegetals humides i seques tinguin una mida de 5 a 30 cm.

- No totes les restes serveixen
- Hem d'anar amb compte amb algunes restes i plantes
- No hem de perdre de vista que cal mantenir l'equilibri entre aquestes dues parts, i el grau d'humitat idoni

Vegem-ho amb més detall:

Pas 3: Què podem compostar? En quina proporció? Com omplim el compostador?

Restes de fruites i verdures

Closques d'ous

Pa sec

Marro del cafè i restes d'infusions

Fulles seques

Virutes, serradures o triturat de poda

Restes de sega

Aromàtiques

Cendres de llenya

Tovallons de paper

Herbes seques de l'hort

Plantes amb flor o llavors

Restes de cítrics

Plantes malaltes

Sobres de menjar cuinat

Restes de carn i peix

Excrements d'animals domèstics

Pas 3: Què podem compostar? En quina proporció? Com omplim el compostador?

Pel que fa al **material estructurant**, o material sec, cal tenir en compte que:

- Han de ser restes vegetals seques **sense tractar**
 - Branquillons
 - Restes de poda
 - Pinyes
 - Closques de fruits secs
 - Serradures
 - Cendres (amb cura, que són molt riques en clorats!)
- Branques i restes vegetals llenyoses han de ser de **mida molt petita** (sinó triguen molt a compostar-se i dificulten enormement el voltejat de la pila)
- Aquest material es pot **emmagatzemar** a prop del compostador per tenir-ne sempre a mà (en alguns moments de l'any pot costar trobar-ne)
- Ara la **tardor** és un bon moment per a fer reserva d'aquest material

Pas 4: Com cuidar la nostra pila per obtenir un bon compost

3

Humitat i aire, dos aspectes molt importants!

La pila ha de mantenir-se sempre humida, però no xopa. Cal afegir-hi aigua quan sigui convenient. A l'estiu haureu d'estar més atents i i regar més sovint.

Setmanalment, caldrà remenar la pila de compost per evitar també que les capes de restes orgàniques es compactin i facin mala olor. L'oxigen és imprescindible perquè els microorganismes treballin i descomponguin la matèria.

Truc!

Utilitza un calendari per marcar quan has regat o quan has airejat!

Fonts de carboni i nitrogen
Microorganismes
Aigua
Oxigen

- **Presència de microorganismes**
- **Oxigen**
- **Humitat** entre un 40 i un 60% d'humitat
- **Temperatura**
- **Relació adequada N/C** La matèria humida és rica en Nitrogen, i la matèria seca rica en Carboni. Un equilibri entre els dos elements és fonamental per a que el procés que es doni sigui de compostatge.
 - Un excés de nitrogen, matèria humida, dona putrefacció
 - Un excés de carboni, i per tant de matèria seca, donaria un procés molt lent i un compost final de baixa qualitat

Pas 4: Com cuidar la nostra pila per obtenir un bon compost

- La presència de **microorganismes** es donarà de forma natural
- Per assegurar-nos la quantitat suficient d'**oxigen**, caldrà que voltegem o airegem la pila

- La **humitat** la regularem:
 - Si n'hi ha en excés:
 - airejant la pila, obrir la tapa, afegir material assecant
 - Si en falta:
 - regar la pila, afegir matèria fresca
- Relació adequada N/C

Fonts de carboni i nitrogen
Microorganismes
Aigua
Oxigen

Pas 5: Què està passant durant el procés de compostatge

4

Comença la transformació!

El procés de compostatge de la matèria orgànica passa per diversos moments:

Primera fase. Descomposició. Els microorganismes comencen l'activitat i es generen temperatures d'entre 20 °C i 70 °C. La durada d'aquesta fase varia de tres o quatre dies a sis setmanes, en funció dels materials aportats i les proporcions de cadascun.

Segona fase. Maduració. És quan s'acaba d'estabilitzar la matèria orgànica a la pila. Es caracteritza perquè no genera escalfor i per la presència de gran nombre de cucs. La durada de la fase de maduració depèn de la temperatura ambiental: als mesos d'estiu s'escurça molt i a l'hivern s'allarga.

La pila del compost és viva i hi trobarem diversitat de fauna: mosques, llímecs, tísoretes, escarabats, cucs de terra... La seva presència és generalment indicador de bona salut del compost.

Les fases del procés de compostatge

Fases	Mesòfila	Termòfila	Refredament	Maduració
	2-5 dies	2-4 setmanes	2-5 setmanes	3-6 mesos
Aspecte				

FONT: ARC (Agència de Residus de Catalunya)

Pas 6: Obtenir el compost. Què fer amb el compost resultant

Recorda que el temps del procés pot ser molt variable (estació de l'any, quantitat de matèria incorporada,...), com a mínim 2 o 3 mesos. recorda també que un cop completat el procés, cal garbellar el compost

Recorda que el rendiment que obtindràs serà aproximadament d'un 30%. És a dir, per 100 kg de restes, n'obtindràs uns 30 kg de compost

El nostre compost estarà llest quan:

- El volum de la pila s'hagi reduït com a mínim a la meitat
- El compost està a temperatura ambient
- No s'aprecien restes grosses
- Té un color fosc
- Fa olor de terra de bosc
- Manté un cert grau d'humitat (té certa tendència a grumollar-se, sense estar mullat)

Pas 6: Obtenir el compost. Què fer amb el compost resultant

- **Bons usos** per al nostre compost resultant
 - Incorporar-lo a l'hort o al jardí
 - Aplicar-lo als arbres fruiters
 - Aplicar-lo a les plantes
 - Fer planter
 - Fer te de compost

5 Ja tenim el compost!

El temps de compostatge pot durar entre 3 i 6 mesos, si se segueixen les recomanacions i la barreja de materials és l'adequada. Si sou principiants, tingueu una mica més de paciència. Al final, obtindrem un compost de color marró fosc o negre i que fa olor de terra humida. Agafeu el compost madur a la base del compostador. Podeu continuar afegint material a la part superior.

Ús	Quan	Quantitat
Hort	Després de la recol·lecció	Repartiu-ho per l'hort, 5 kg/m ²
Arbres fruiters	A l'inici de la primavera o la tardor	Feu una capa de 2 cm al voltant de l'arbre sota la capçada
Gespa	A la tardor	Repartiu-ho sobre la gespa a 1 kg/m ²
Arbres ornamentals	A la primavera	Feu una capa de 2 cm al voltant de l'arbre sota la capçada
Plantes i flors	A la primavera	Capa de 2 cm al voltant del tronc
Transplantaments de plantes i flors	Quan es faci	Barregeu-ho amb terra, al 50%
Planter	Quan es faci	Barregeu-ho amb terra, al 50% amb compost molt madur

Pas 6: **Obtenir el compost. Què fer amb el compost resultant**

- **I si no puc aplicar el meu compost ara mateix?**

I si tinc massa compost i el vull guardar?

Cap problema! Cal que garbellis bé el teu compost, l'apiles a terra i el cobreixes amb un mantell vegetal: una capa de palla o restes de fulles seques. Això et permetrà conservar-lo per un període llarg de temps, només hauràs de vigilar amb l'excés de pluja.

També el pots guardar en sacs, sempre que siguin transpirables. El pots guardar fins a dos anys, però tingues en compte que les seves propietats i el seu poder fertilitzant van variant

Com fer compostatge domèstic a Lleida Pas a pas

Com aconseguir transformar les restes de casa i del jardí en un sòl de qualitat

PER QUÈ COMPOSTAR?

- Redueix la quantitat de deixalles orgàniques
- Converteix un residu en un recurs
- Millora la capacitat del sòl de retenir aigua
- Disminueix la degradació del sòl i li dona estructura
- Fertilitza la terra: fa els nutrients més accessibles a les plantes
- Al contrari dels adobs químics, la fertilització natural aconseguix, no només aportar minerals, sinó obtenir un sòl més viu
- És la forma més sostenible de millorar el sòl i proveir les plantes de nutrients

Com fer compostatge domèstic a Lleida

Pas a pas

Com aconseguir transformar
les restes de casa i del jardí
en un adob de qualitat

MOLTES GRÀCIES PER
LA VOSTRA PARTICIPACIÓ!

<https://urbanisme.paeria.cat/sostenibilitat/residus-i-neteja-viaria/compostatge>

